

Puutarhamarttailua

HUONEKASVIT ABC

Marttaliitto 2020

 Martat

JOKAISEEN KOTIIN LÖYTYY SOPIVIA HUONEKASVEJA

- Selvitä mikä paikka sinun kodissasi sopii kasveille ja millaiset kasvit kodissa viihtyisivät.
- Tutustu huonekasvilajeihin. Selvitä niiden vaatimuksia ja ominaisuuksia. Millaisissa olosuhteissa ne viihtyvät? Ovatko allergisoivia tai myrkyllisiä?

Pohdi mitä huonekasvit sinulle merkitsevät?

Mitä haluaisit niiden merkitsevän?

MISTÄ KASVIT KANNATTAA HANKKIA?

- Puutarhamyymälästä, kukkakaupasta tai marketista.
- Äidiltä, ystävältä tai marttojen huonekasvi-illasta.
- Pakkaa kasvi hyvin kotimatkalle ja anna paketin lämmitä hetki, ennen kuin avaat sen uudessa kodissa.
- Pidä uudet kasvit erillään muista kodin kasveista noin parin viikon ajan ja tarkkaile niitä, näin mahdolliset tuholaiset eivät pääse huomaamatta leviämään.

MINKÄ KASVIN VALITSEN?	
VALIKOI	VÄLTÄ
Rehevä ja lehtevä	Harvaversoinen ja hento
Lehdet raikkaat ja vihreät	Lehtiä kellastunut tai kuivanut
Ei tuholaisia	Lehtien alapinnoilla / latvassa ötököitä
Multa kosteaa	Multa kuivaa tai märkää
Tukevasti ruukussa.	Juurtunut huonosti tai juuret kasvavat ulos pohjareiästä
Osa nupuista auki	Kaikki nuput kiinni tai auki.

KASVIN PAIKKA KOTONA ?

- Huonekasveille normaali **huonelämpötila** (20-21 astetta) on yleensä sopiva.
 - Jotkut lajit tarvitsevat viileän kauden kukkiakseen.
 - Kausikukat kukkivat viileässä pidempään.
- Älä laita kasvia lämpöpatterin tai ilmastointilaitteen lähelle.
- Kasvit eivät pidä vedosta.
 - Tiivistä ikkunat.
 - Siirrä kasvit tuuletuksen ajaksi suojaan.
- 50-70 % **ilmankosteus** on sopiva ihmisille ja kasveille. Useat kasvilajit viihtyvät kosteammassakin.

Selvitä mistä kasvilaji on kotoisin ja minkälaiset olosuhteet siellä vallitsee.

KASVIN PAIKKA KOTONA ?

Riittävästi valoa

- Itä- tai länsi-ikkunan runsaassa hajavalossa kasvit viihtyvät yleensä hyvin.
- Mehikasvit ja kaktukset viihtyvät myös paahteisella Etelä-ikkunalla.
- Kukkiivat kasvit tarvitsevat paljon valoa.
- Kirjavat lehdet pysyvät valossa kirjavina.
- Tumma ja ohutlehtiset kasvit tarvitsevat yleensä vähemmän valoa kuin vaalea- ja paksulehtiset.
- Lyhytaikaisesta valon puutteesta ei yleensä ole haittaa.
- Tarvittaessa voi antaa lisävaloa.

SEURAA KASVIN KASVUA JA VAIHDA TARVITTAESSA SEN PAIKKAA

Jos valoa on jatkuvasti liian vähän

- kasvu on hidasta.
- uudet versot ovat hentoja, pitkiä ja vaaleita.
- uudet lehdet ovat pieniä ja kasvavat hitaasti.
- vanhat lehdet kellastuvat ja tippuvat.
- kukkanuppuja muodostuu vähän, nuput kuihtuvat ja tippuvat.
- kirjavalehtiset kasvit muuttuvat vihreiksi.

Jos valoa on liian paljon tai paikka on paahteinen

- lehtiin ilmaantuu valkoisia laikkuja ja lehdet kuivuvat.
- lehdet kellastuvat.
- lehdet lakastuvat, vaikka multa on kosteaa.
- paahteessa kasvit nuutuvat ja kasteluntarve lisääntyy.

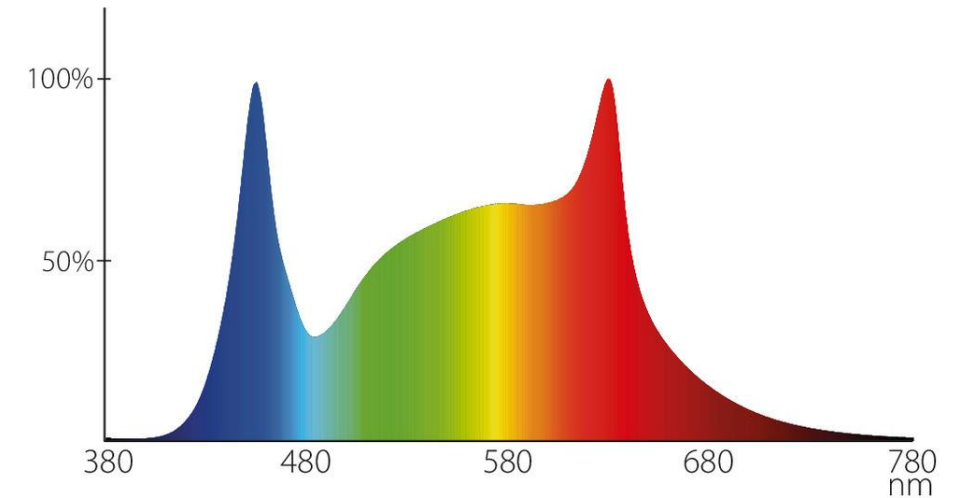
TALVELLA LISÄVALO TEKEE KASVEILLE HYVÄÄ!

- Mitä lämpimämpi on, sitä enemmän kasvit tarvitsevat valoa.
- LED- lamput
 - Tehokkaita, pitkä käyttöikä, eivät kuumene, vievät vähän energiaa
 - Sopivat useimpiin valaisimiin, E27- kanta
- Sijoita lamput ohjeen mukaan. Valoteho heikkenee etäisyyden kasvaessa kasvista.

KASVIT TARVITSEVAT VALOA NOIN 12 TUNTIA VUOROKAUDESSA

- Kasvit hyödyntävät parhaiten valon sinisiä ja punaisia aallonpituuksia (nm).
Sininen - edistää kasvua
Punainen – edistää kukkimista
- Kasvien valontarve on yleensä vähintään 1000 luksia (lx)
- Kasvilamppujen värielämpötila on yleensä noin 4000 kelviniä. Mitä korkeampi kelvin arvo on, sitä sinertävämpi ja viileämpi valo on. Hehkulamppujen värielämpötila oli noin 2700.

Kasvilampun tyypilliset spektrit. Valon aallonpituus nanometriä (nm). Kuva Airam.

NELJÄ TAPAA KASTELLA

1) Päältäkastelu

Kaada kastelukannulla vettä mullan pinnalle, niin että koko multapaakku kastuu tasaisesti (kuva). Anna liikaveden valua pois ruukun pohjareistä.

2) Altakastelu

Laita vesi ruukun aluslautaselle tai laakeaan astiaan, johon laitetaan ruukun. Vesi imeytyy multatilaan ruukun pohjareian kautta. Kaada ylimääräinen vesi pois noin 30-60 minuutin kuluttua. Sopii erikoisesti kasveille, joiden lehdet ovat nukkapintaïset.

3) Upotuskastelu

Upota ruukku noin 30 minuutiksi vedellä täytettyyn astiaan. Imeytyksen jälkeen ylimääräisen veden annetaan valua pois pohjareistä. Upotuskastelu sopii orkideakasveille ja ensiapuna nuutuneille kasveille.

4) Vesisäiliön kautta kastelu

Altakasteluruukkujen säiliö täytetään vedellä ja vesi imeytyy multatilaan säiliöstä vähitellen.

VINKIT KASVIEN KASTELUUN

- Kastele kasvin tarpeen mukaan – tutustu siis kasvilajiin!
- Valikoi ruukku, jonka pohjassa on reikä tai vaihtoehtoisesti altakasteluruukku.
- Valikoi saviruukku, jos tapanasasi on kastella liikaa.
- Opettele tunnistamaan ruukun painosta, milloin kasvi on märkä ja milloin kuiva.
- Kastele koko multatila kosteaksi ja anna ainakin pintamullan selvästi kuivahtaa ennen uutta kastelua.
- Altakasteluruukun säiliö täytetään vasta, kun säiliö on ollut tyhjä jonkin aikaa (kuvassa).
- Kesällä kastellaan enemmän, kuin talvella.
- Kastele huoneenlämpöisellä vedellä, veden lämmitessä kastelukannussa myös kloorikaasu haihtuu pois

LANNOITA KASVUN AIKANA

- Huonekasvien kasvu on voimakkainta maaliskuusta loka-marraskuulle ja silloin ne tarvitsevat myös ravinteita enemmän. Joulu-helmikuussa viherkasvien lannoittaminen on harvoin tarpeen. Kukkivia kasveja lannoitetaan myös talvella.
- Kasvi ottaa ravinteet veden mukana.
- Huonekasvien lannoitukseen on monia valmisteita.
 - Liuoslannoitteet on helppo sekoittaa kasteluveteen vaikka joka kastelukerta.
 - Lannoiterakeet, -pillerit ja -puikot laitetaan multaan ja ravinteet liukenevat niistä hitaasti kasvin käyttöön.
- Noudata tarkasti lannoitepakkauksen annostusohjetta
- Liikalannoitus on kasville yhtä haitallista kuin ravinteiden puutos.
- Kasveja ei tarvitse lannoittaa heti uudelleen istutuksen jälkeen. Uudessa mullassa on ravinteita, jotka riittävät kasville muutamaksi viikoksi. Lannoitus aloitetaan kun kasvi on kunnolla juurtunut ja versojen kärjissä on uutta kasvua.

SUMUTTELUA

Useimmat huonekasvit viihtyvät tavallista huoneilmaa kosteammassa ilmassa.

Ilmankosteutta voi lisätä

- sumuttamalla kasveja huoneenlämpöisellä vedellä.
- asettelemalla kasvit usean kappaleen ryhmiin.
- sijoittamalla vedellä täytettyjä lakeita astioita kasviryhmiin.
- kuivattamalla pyykkiä huoneessa.

Ilman kosteutta vähennetään tuulettamalla.

SEURAA, HOIVAA JA SIISTI KASVEJA!

- Tutustu kasveihin kastellessasi niitä ja seuraa samalla kasvua ja kasvien vointia.
- Poista kuihtuneet lehdet ja kukkineet kukat.
- Pyyhkäise lehdiltä pölyt ja vie tarvittaessa koko kasvin suihkuun.
- Nukkapintaiset lehdet eivät kestä vettä. Niistä ja piikikkäistä kasveista pölyt harjataan vanhalla pullasudilla tai maalipensselillä.
- Tarkista näkyykö kasvissa tuholaisia.

HUONEKASVIEN TUHOLAISET

Tuholaiset esiintyvät yleensä heikkokuntoisissa kasveissa. Hoida kasveja ja tutki niitä säännöllisesti, näin kasvit voivat hyvin ja huomaat myös tuholaiset ajoissa. Mitä aikaisemmin tuholaisten huomataan, sen helpompaa ne on torjua. Varmista, ettei uusien kasvien mukana tule tuholaisia.

- Tunnista tuholaisten. Yleisimpiä tuholaisia ovat **lehtikirvat** (kuvassa), **vihannespunkit**, **jauhiaiset**, **ripsiäiset**, **kilpikirvat** ja **villakilpikirvat**.
- Tuholaisten vaivaama kasvi siirretään pois muiden kasvien läheltä. Tuholaiset pestään pois vedellä (suihku) ja/tai raaputetaan käsin (kilpikirvat). Käsittely uusitaan tarvittaessa.
- Lentäviä tuholaisia voi pyydystää liima-ansoilla ja niillä voi myös tarkkailla tuholaisten esiintymistä.
- Tuholaisten luontaiset viholliset eli biologiset torjuntaeliöt sopivat hyvin esimerkiksi parvekkeelle tai viherhuoneeseen.
- Huonokuntoiset, pahoin tuholaisten vioittamat tai sairaat kasvit hävitetään.

Harsosääsket ovat pieniä lentäviä hyönteisiä. Ne syövät pääasiassa mullan orgaanisia aineita, joskus kasvien juuria. Niistä on harvoin haittaa kasville, mutta ovat muuten asuinhuoneessa epämiellyttäviä. Anna mullan pinnan kuivahtaa kasteluiden välillä tai käytä kevytsoraa katteena ruukun pinnalla, näin sääski ei pääse munimaan ja lisääntymään mullassa.

KASVIN UUDELLEEN ISTUTUS ELI MULLANVAIHTO

Kasvi tarvitsee uudelleenistutuksen, kun

- se näyttää huonokuntoiselta.
- se ei kasva keväälläkään.
- multaa on tiivistynyt ja juuret näkyvät mullan pinnalla.
- ruukku on täynnä juuria ja ne kurkistelevat ulos pohjareiästä.
- mullan pinnalle on kerääntynyt lannoitesuoloja ja kalkkia.

Paras mullanvaihtoaika on kevät, helmi- maaliskuu, kukkiville kasveille huhti-toukokuu.

- Nopeasti kasvaville kasveille vaihdetaan uusi ruukku joka kevät.
- Isoille, hitaasti kasvaville uusi ruukku 3-4 vuoden välein. Välivuosina 2-3 cm pintamullasta vaihdetaan uuteen.

Vinkki: Isojen viherkasvien mullanvaihdon voi siirtää alkukesään, ulkona touhu aiheuttaa vähemmän sotkua!

HYVÄ RUUKKU

- Useimmille kasveille sopii tavallinen ruukku.
 - Pitkäjuurisille, kuten palmuille kapea ja korkea ruukku.
 - Matalajuurisille, kuten mehikasveille laakea ja matala ruukku.
- Ruukun pohjassa on hyvä olla reikä, josta liika kasteluvesi pääsee pois!
- Uusi ruukku on halkaisijaltaan 2-4 cm edellistä ruukkua suurempi.

RUUKUN MATERIAALI VAIKUTTA KASTELUTIHEYTEEN

- Lasittamaton saviruukku
 - Lämpäisee vettä, joten multa kuivuu nopeasti.
 - Juuripaakku pysyy viileänä (sopii mm. atsalealle ja kamelialle).
 - Liota muutama tunti ennen käyttöä vedessä. -muuten ruukku imee mullasta kosteutta ja haittaa kasvin juurtumista.
- Muoviruukku ja lasitetut savi/keraamiset ruukut
 - Eivät läpäise vettä, joten multa pysyy kosteana.
 - Muoviruukut ovat kevyitä käsitellä.
 - Korkeat ja painavat kasvit tarvitsevat suojaruukun pysyäkseen pystyssä.
- Metalliruukku
 - Suojaruukuksi.
 - Istutusruukuksi, kun sisäpinta maalaatan vettä läpäisemättömäksi.
 - Sinkityt ruukut vain suojaruukuiksi – sinkki on vapaana ioneina kasveille myrkyllistä.
- Altakasteluruukut
 - Erillinen vesisäiliö, joka pidentää kasteluväliä.

VALIKOI MULTA KASVIN MUKAAN

Markkinoilla on useita erilaisia multaseoksia. Lue pakkausmerkinnät huolellisesti ja valikoi kasville sopiva multa. Suosi luonnonmukaisia multaseoksia ja Suomalaisia tuotteita.

- **Huonekasvien yleismullat** sopivat tavallisille viherkasveille ja kukkiville ruukkukasveille
- **Altakastelumulta** eli kestromulta on tarkoitettu altakasteluruukkuihin ja suuriin ruukkuihin sekä kasveille, joiden uudelleenistutus tehdään harvoin.
- **Kaktusmulta** on hiekkapitoista ja se läpäisee hyvin vettä. Mullassa on niukasti ravinteita, joten se sopii myös pistokas- ja taimikasvatusmullaksi.

Orkidea- ja ananaskasvimulta (kuva) ei näytä mullalta. Kaarnan- ja hiilenpalat sekä ja muut karkeat ainekset erottuvat selvästi. Multa on kevyttä ja ilmavaa ja läpäisee hyvin veden.

MULLANVAIHTO 1/2

1. Kastele kasvi hyvin edellisenä päivänä.
2. Kastele uusi multa kosteaksi ennen käyttöä multasäkissä tai laakeassa vadissa. Lisää noin 1 dl vettä/1 l multaa ja sekoita hyvin.
3. Irrota kasvi varovasti ruukusta ja raaputtele vanhaa multaa pois pinnalta ja juuripaakun reunoilta. Leikkaa kuolleet juuret pois.
4. Laita uuden ruukun pohjalle salaojaksi ruukun kappaleita, kevytsoraa tai kananmunan kuoria, noin 3 cm kerros. Isoon ruukkuun voit laittaa paksumman kerroksen.
5. Laita salaojakerroksen päälle multaa sen verran, että kasvi asettuu ruukkuun entiseen kasvussyvyYTEEN. Multapaakun päälle saa tulla 1-2 cm uutta multaa.
6. Täytä juuripaakun ja ruukun väliin jäävä tila mullalla. Tiivistä multa varovasti painelemalla.

MULLANVAIHTO 2/2

7. Kastele jos multa on kuivaa. Märkää istutusmultaa ei kastella, mullan pinnan sumutus riittää.
 8. Mullan pinnalle voi laittaa 2-3 cm kevytsoraa katteeksi. Kate tasaa kosteutta ja estää tuhohyönteisten pääsyn mullan pintaan.
 9. Suojaa istutetut kasvit suoralta auringonpaisteelta ja sumuta niitä säännöllisesti. Kastele vasta sitten, kun mullan pinta on selvästi kuivahtanut.
 10. Aloita lisälannoitus 1-2- kk kuluttua mullanvaihdsta
- Vanhat mullat ja kasvinosat ovat biojätettä. Vie kasvinjätteet biojäteastiaan tai kompostiin ja multa suoraan pihakasveille.
 - Mullanvaihdon yhteydessä kasveja siistitään, poistetaan kuivia ja huonokuntoisia versoja. Versojen typistäminen parantaa yleensä kasvin haaroittumista. Selvitä ennen leikkaamista kyseisen kasvilajin leikkausohjeet.

HUONEKASVEJA VOI LISÄTÄ ITSE

Eri kasvilajeja lisätään eri tavoin. Selvitä mitä kasveja sinulla kasvaa ja kuinka niitä voi lisätä. Lisää kasveja ja jaa ylimääräiset taimet ystäville.

- Useita huonekasvilajeja lisätään jakamalla vanhoja kasveja mullanvaihdon yhteydessä.
- Kaavien osista eli pistokkaista voidaan lisätä monia kasvilajeja.
- Siemenestä voi lisätä esimerkiksi hienohelmaa ja useita hedelmäkasveja. Sitrushedelmien ja eksoottisten hedelmien siemenistä kasvaa mielenkiintoisia huonekasveja.
- Sanikkaisia lisätään itiöistä ja amatsoninliljaa sipuleista.

JAKAMALLA SAAT YHDESTÄ KASVISTA USEITA

- Irrota kasvi ruukusta ja raaputa vanhaa multaa pois varovasti.
- Jaa kasvi pöydän päällä osiin. Jokaisessa osassa tulee olla juuria ja versoja.
 - Käytä tarvittaessa apuna veistä.
- Laita ruukun pohjalle salaojaksi kananmunankuoria tai kevytsoraa ja istuta kasvinalut hyvään kosteaan multaan.
- Kastele ja tue tarvittaessa.
- Suihkuta kasvia juurtumisen ajan.

KASVEJA ON HELPPPO LISÄTÄ PISTOKKAISTA

- Kasvista otetaan palanen eli pistokas
 - latvasta 5-15 cm
 - varresta 5-10 cm
 - täysikasvuinen lehti tai lehdenpalanen
- Latva- ja varsipistokkaan alaosa poistetaan lehdet. Ne juurrutetaan vedessä tai pistetään suoraan multa juurtumaan. Kuvassa pelargonian varsipistokas.
- Lehtipistokkaat pistetään multa, usein mukana on myös lehtiruoti. Saintpauliat ja begoniat lisätään usein lehtipistokkaista. Anopinkieltä ja begoniaa voi lisätä myös lehden palasista.
- Pistokkaat juurtuvat parhaiten ilmavassa ja vähäravinteisessa kasvualustassa ja korkeassa ilmankosteudessa.
 - Käytä esim. taimikasvatusmultaa tai kaktusmultaa.
 - Suihkuta usein ja laita rei'itetty muovipussi pistokkaiden ylle.

ANOPINKIELEN
LEHDENPALAPISTOKKAAT JUURTUVAT
HELPOSTI VESILASSISSA.

A row of five potted indoor plants sits on a dark, reflective wooden shelf. From left to right: a large plant with variegated green and yellow leaves in a grey and copper pot; a small aloe vera in a terracotta pot; a tall, thin cactus in a terracotta pot; a succulent in a terracotta pot sitting on a small brass tray; and a plant with large green leaves in a copper pot in the background. The background is a plain, light-colored wall.

RENTOUTTAVIA HUONEKASVIHETKIÄ!

 Martat